KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH
Adres do korespondencji:
Parzniew, ul. Przyszłości 5, 05-804 Pruszków tel. 881 939 421
e-mail: sekretariat@krir.pl www.krir.pl

KRIR/MR/1022/2026 Warszawa, 09 .09.2026 r.

Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo znak SPS-III.020.270.8.2026 z 21 sierpnia 2026 r. dotyczące przedstawionego do zaopiniowania poselskiego projektu *ustawy o zmianie ustawy o środkach ochrony roślin* uprzejmie informuję, jak następuje.
Zarząd Krajowej Rady Izb Rolniczych zauważa, że co do zasady kierunek projektowanych zmian polegający na czasowym ograniczeniu sankcji za nieprowadzenie lub nieprzechowywanie dokumentacji dotyczącej stosowania środków ochrony roślin w wymaganym formacie elektronicznym, wydaje się słuszny. Jednocześnie zasadnym wydaje się doprecyzowanie i uzupełnienie przepisów ustawy z uwzględnieniem poniższych uwag samorządu rolniczego.

1. Należy doprecyzować projektowany art. 78b poprzez jednoznaczne określenie okresu, którego dotyczy odstąpienie od sankcji.

W projekcie proponuje się odniesienie do „terminu określonego w art. 3 akapit trzeci rozporządzenia 2023/564". Jest to rozwiązanie mało precyzyjne, zwłaszcza, że obowiązujące rozporządzenie 2023/564 rozróżnia termin 30 dni na przeniesienie dokumentacji oraz szczególny okres przejściowy dla zastosowań dokonanych przed 1 stycznia 2030 r., z możliwością zapewnienia pełnej dokumentacji elektronicznej do 31 stycznia roku następnego. Przepis krajowy powinien być dla rolnika możliwie jednoznaczny, bez konieczności interpretowania kilku aktów prawnych. Rozważyć należy więc bezpośrednie wskazanie w ustawie okresu przejściowego, np. do 31 grudnia 2029 r. albo jednoznaczne odesłanie do właściwego przepisu ustawy krajowej.

2. Przepisy ustawy powinny jednoznacznie wskazywać, że prawidłowo prowadzona ewidencja papierowa w okresie przejściowym nie będzie podstawą do ukarania grzywną wyłącznie z powodu braku formatu elektronicznego.

Uzasadnienie projektu wskazuje, że obowiązek prowadzenia ewidencji nadal będzie istniał, ale w okresie przejściowym może być ona prowadzona w formie alternatywnej, np. papierowej. Samo uzasadnienie nie daje jednak takiej gwarancji jak przepis ustawy. Rolnik powinien mieć jednoznaczną pewność, że prawidłowo prowadzona ewidencja papierowa nie będzie podstawą do nałożenia grzywny wyłącznie z powodu braku formatu elektronicznego, dlatego należy przenieść ten zapis z uzasadnienia do przepisów ustawy.

3. Okres łagodniejszego traktowania powinien dotyczyć również nieumyślnych błędów technicznych popełnianych przy wdrażaniu elektronicznej ewidencji. Przedstawiona propozycja przepisów stanowi o czynie polegającym na nieprowadzeniu lub nieprzechowywaniu dokumentacji „w formacie elektronicznym zgodnym z art. 2 rozporządzenia 2023/564".
W praktyce powstaje wątpliwość, czy naruszeniem zagrożonym sankcją będzie np.:

- zastosowanie niewłaściwego formatu pliku,
- brak wypełnienia któregoś z wymaganych pól,
- błąd w kodzie uprawy,
- błędne oznaczenie fazy rozwojowej rośliny,
- omyłka przy wprowadzeniu dawki środka,
- opóźnienie w przeniesieniu wpisu, w tym spowodowane brakiem internetu -rolnik nie może ponosić negatywnych konsekwencji z powodu braku zasięgu lub dostępu do internetu, awarii systemu informatycznego, prac serwisowych, problemów technicznych aplikacji czy innych okoliczności technicznych od niego niezależnych.
- niepełne odwzorowanie danych z dokumentacji papierowej.

Zdaniem samorządu rolniczego w okresie przejściowym, nieumyślne uchybienia formalne i techniczne powinny być w pierwszej kolejności usuwane w drodze pouczenia lub wezwania do uzupełnienia dokumentacji, o ile nie dotyczą rzeczywistego naruszenia zasad stosowania środków ochrony roślin.

Należy zagwarantować rolnikowi możliwość poprawienia błędu w przypadku stwierdzenia oczywistego błędu lub braku w dokumentacji rolnik powinien mieć w pierwszej kolejności możliwość jego poprawienia lub uzupełnienia, bez automatycznego nakładania sankcji. Dotyczyć to powinno w szczególności pomyłek dotyczących daty zabiegu, powierzchni, oznaczenia działki, zastosowanej dawki czy innych błędów technicznych. Sankcje powinny być stosowane przede wszystkim w przypadkach świadomego i poważnego naruszania obowiązków, a nie w przypadku oczywistych omyłek.

Szczególnie istotne jest wprowadzenie wyraźnego rozróżnienia pomiędzy nieprawidłowym zastosowaniem środka ochrony roślin, które może powodować zagrożenie dla ludzi, zwierząt lub środowiska, a uchybieniem o charakterze administracyjnym, polegającym np. na spóźnionym wpisie, pomyłce w elektronicznej ewidencji lub niewłaściwym formacie dokumentacji. Rolnik, który zastosował dopuszczony środek ochrony roślin zgodnie z jego przeznaczeniem i warunkami stosowania, nie powinien być traktowany tak samo jak osoba, która rzeczywiście naruszyła zasady bezpiecznego stosowania środków, dlatego też należy jednoznacznie i stosownie zmienić przepisy ustawy.

4. Zapewnienie rolnikom bezpłatnego lub niskokosztowego narzędzia informatycznego umożliwiającego prowadzenie wymaganej dokumentacji.

Należy zapewnić rolnikom konkretne narzędzie informatyczne. Samo odstąpienie od karania nie rozwiązuje problemu technicznego dostosowania gospodarstw. Szczególnie w małych gospodarstwach koszt zakupu oprogramowania, urządzeń lub usług informatycznych może być relatywnie wysoki. Rozporządzenie unijne zakłada ponadto udostępnianie użytkownikom profesjonalnym informacji potrzebnych do prawidłowego

rejestrowania danych, m.in. dotyczących nazw upraw i faz wzrostu roślin. Konieczne jest więc zapewnienie rolnikom prostego, bezpłatnego lub niskokosztowego narzędzia do prowadzenia ewidencji, dostępnego również z poziomu telefonu lub innego urządzenia mobilnego.

Narzędzie to powinno być połączone z systemem ARiMR i wykorzystywać informacje, które administracja publiczna już posiada. Dane dotyczące gospodarstwa, działek i powierzchni są już przekazywane m.in. do ARiMR. Niedopuszczalne byłoby tworzenie kolejnego systemu wymagającego od rolnika ręcznego przepisywania tych samych informacji. Zasadą powinno być: rolnik przekazuje określoną informację administracji publicznej jeden raz, z dostępem przez poszczególne systemy urzędów.

5. Przeprowadzenie szerokiej akcji informacyjnej i szkoleniowej, ze szczególnym uwzględnieniem małych gospodarstw.

Nowy obowiązek ma charakter techniczny i będzie szczególnie trudny dla części rolników, którzy dotychczas prowadzili dokumentację wyłącznie w formie papierowej. Okres przejściowy powinien służyć nie tylko odstąpieniu od karania, ale także faktycznemu przygotowaniu rolników. Potrzebne jest przeprowadzenie ogólnopolskiej akcji informacyjnej i szkoleniowej, z wykorzystaniem ODR, izb rolniczych, ARiMR oraz innych instytucji pracujących bezpośrednio z rolnikami.

6. Uwzględnienie specyfiki rozdrobnionej struktury agrarnej przy wdrażaniu nowych obowiązków.

Przepisy projektowanej ustawy traktują wszystkich profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin w jednakowy sposób. Jednolite wymagania są zrozumiałe z punktu widzenia prawa UE, jednak ich praktyczne wdrożenie będzie znacznie bardziej obciążające dla małych gospodarstw. Problem ten ma szczególne znaczenie w województwach o rozdrobnionej strukturze agrarnej. Konieczne jest uwzględnienie specyfiki małych gospodarstw w działaniach wdrożeniowych, szkoleniowych i pomocowych, bez tworzenia dodatkowych, nieuzasadnionych obowiązków administracyjnych.

7. Należy zweryfikować koszty wdrożenia rozporządzenia.

W uzasadnieniu do projektu ustawy wskazano pozytywny wpływ projektu na działalność rolniczą i brak wpływu na sektor finansów publicznych. Z punktu widzenia rolnika trzeba jednak odróżnić skutki finansowe samego projektu ustawy od kosztów wynikających z unijnego obowiązku elektronicznej ewidencji. Te ostatnie mogą obejmować sprzęt, oprogramowanie, szkolenia oraz dodatkowy czas pracy. Wydaje się więc zasadnym, aby uzupełnić ocenę skutków regulacji o wskazanie rzeczywistych kosztów społecznych, w tym finansowych związanych z dostosowaniem gospodarstw do obowiązku elektronicznej ewidencji, szczególnie w przypadku małych gospodarstw.

8. Przygotowanie jednolitych wytycznych dla organów kontrolnych, aby zapewnić jednakowe traktowanie rolników.

Przepisy projektu mają zapewnić, że organy kontrolne w okresie przejściowym będą poprzestawały na środkach oddziaływania wychowawczego. Jednolite zasady powinny ograniczać ryzyko odmiennego traktowania podobnych przypadków przez różne organy

kontrolne. Dlatego wskazane jest przygotowanie jednolitych wytycznych dla organów kontrolnych.

9. Nie należy rozszerzać polskiej ewidencji ponad wymagania prawa UE

Samorząd rolniczy jest przeciwko wprowadzaniu dodatkowych obowiązków ewidencyjnych ponad zakres wymagany przepisami Unii Europejskiej. Jeżeli prawo UE określa minimalny zakres danych niezbędnych do prowadzenia ewidencji, przepisy krajowe nie powinny prowadzić do nieuzasadnionego zwiększenia liczby informacji wymaganych od gospodarstw. Każdy dodatkowy obowiązek może być przyczyną dodatkowych ponad miarowych sankcji.

10. Wykorzystanie całego okresu 2027-2029 jako rzeczywistego okresu dostosowawczego, a nie wyłącznie okresu czasowego odstąpienia od karania.

Przepis projektowanej ustawy koncentruje się na czasowym odstąpieniu od kar. Okres przejściowy powinien być również wykorzystany do stopniowego przygotowania rolników do pełnego stosowania nowych wymogów. Samo niekaranie nie zapewni prawidłowego wdrożenia przepisów w okresie późniejszym. Samorząd rolniczy postuluje, aby administracja publiczna wykorzystała lata 2027–2029 na szkolenia, doradztwo, testowanie systemów i usuwanie problemów technicznych.

Przedstawiając powyższe

Pozostaję z poważaniem

PREZES
KRAJOWEJ RADY IZB ROLNICZYCH
WIKTOR SZMULEWICZ